

הליכי הגישור

ד"ר קרני פרלמן

במקום ניגודים הולכים על אינטרסים משותפים

צילום: איתור מאיר

שתיים בהליך השיפוט. השופטת הפורשת רובינשטיין עם עדנה ארבל

מהליכי שפיטה שרווחו בעבר. הליכי השיפוט המודרני, שאכנה "שפיטה הסדרית", מכוונים להשגת פתרון מוסכם בין הצדדים, להבדיל ממתן הכרעה מנומקת. הליכים אלו משלבים ריון בצרכים ובאינטרסים של הצדדים, ותרם אחר מענה איכותי ויעיל לסכסוך, שיש בו רווח הרדי לצדדים. ההליך מתנהל במהירות יחסית, ומסתיים בהחלטה שיפוטית קצרה שאינה מתפרסמת ברשומות. כך קרה, שעל אף שהליך הגישור הוצע כחלופה להליך השיפטה, ולא ביקש לגרום לשינויים בשפיטה עצמה, בפועל הטמעתו של הגישור במשפט המודרני השפיעה על יצירת הליכי שפיטה המאמצים רעיונות ומתודות מההליך. השופט המחוזי אילן שילה הדגים בכנס טענה זו, כשסיפר מניסיונו על ניהול הליכי שפיטה בסגנון גישורי בסכסוכים אורחיים המתנהלים בבית המשפט המחוזי במרכז. הוא הצביע על ניסיונות שיפוטיים למצוא פתרונות יצירתיים לסכסוכים שיהיו מוסכמים על הצדדים. השופט המחוזי גלעד גויטל חשף את הקהל לפן חדש של גישור שיפטי בתיקים פליליים, שבהם המדינה תובעת נאשם. גויטל סיפר על פרויקט המתנהל בבית המשפט המחוזי בת"א, שבו שופט מנהל הליך של גישור בין התביעה להגנה בתיקים של עבירות חמורות. (תיק שבו השופט המגשר לא יוכל להכריע אחר-כך). מדובר בהליכים המתבררים באופן חסוי, לרבות פגישות נפרדות עם כל צד, שחלק ניכר מהם מסתיימים בהסכמות. עד כה הסתיימו כמה עשרות תיקים במערכת בדרך זו.

הליך השפיטה הקלאסי מתנהל בגישה תחרותית ליישוב סכסוכים. הוא מניח שהצדדים למחלוקת רבים על משאב מוגבל, ולכן על צד שלישי, השופט, להכריע בין עמדות הצדדים. לעומת זאת, הליך הגישור מציע גישה שיתופית, הסוברת כי מתחת לרוב של עמדות הצדדים יש אינטרסים וצרכים, שאינם בהכרח נוגדים, אלא יכולים להיות גם משלימים ותואמים. למשל, אינטרס משותף של טובת הילד או טובת העסק. הגישור - שהוטמע בארץ החל משנות ה-90 - מניח כי ניתן להגיע לפתרון מוסכם אשר עונה למרב הצרכים והאינטרסים של שני הצדדים. להליך הגישור ישנם יתרונות רבים. הפתרון המושג בו הוא יצירתי, מותאם לצרכים של הצדדים, הוא מהיר, חוסך בעלויות, מאפשר המשך יחסים תקינים ועוד. כנס שנערך לרגל פרישתה של השופטת המחוזית מיכל רובינשטיין עסק בהליך הגישור וגילה השלכות חדשות להחרדתו למשפט הישראלי. רובינשטיין עמדה בראש ועדה שהגישה מסקנות והמלצות להגברת השימוש בגישור בארץ. המלצות הוועדה, לקיום הליך של ישיבת קדם גישור חובה, הוכנסו לחקיקה. זה ששנים מתנהלת בארץ תוכנית המהות (מידע, היכרות ותיאום), שבמסגרתה צדדים לסכסוכים בבית המשפט שלום שונים מחויבים להתייצב לישיבה בפני מגשרים שמינה משרד המשפטים. בישיבה ניתן מידע על הליך הגישור, והצדדים יכולים להחליט אם לקיים גישור בסכסוך שהם צד לו. הליך הגישור השפיע והביא לשינויים שאנו עדים להם כיום בהליך השיפוט ובתפקיד השיפוט. הליכי שפיטה רבים הנהוגים היום בעולם ובישראל נברלים

הכותבת, עו"ד ומגשרת, היא חוקרת ומרצה בתחום יישוב סכסוכים